

POSTANOWIENIE

23 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

na posiedzeniu niejawnym 23 stycznia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Bank spółki akcyjnej w W.
przeciwko R.W. i D.Ł.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 29 lutego 2024 r., I ACa 2533/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz R.W. i D.Ł. kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego – wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia następnego po upływie tygodnia od dnia doręczenia powodowi odpisu postanowienia do dnia zapłaty.**

[P.L.]

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda Bank S.A. w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 29 lutego 2024 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN: z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 43/21; z 25 sierpnia 2021 r., II CSK 216/21; z 23 maja 2024 r., I CSK 364/24). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

W tym kontekście Sąd Najwyższy wskazuje, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia. Jego rozpoznanie nie ma charakteru postępowania w ramach trzeciej instancji. Służy realizacji konstytucyjnych

i ustawowych zadań Sądu Najwyższego, wśród których pozostają przede wszystkim nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP). Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 622) jego obowiązki obejmują zapewnienie jednolitości orzecznictwa i rozstrzyganie zagadnień prawnych. Tym właśnie celom wypada podporządkować także rozstrzyganie skarg kasacyjnych.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga – jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego – sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (zob. np. postanowienia SN: z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 25 maja 2021 r., II CSK 96/21; z 27 marca 2024 r., I CSK 4480/23). Ponadto, w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w powołanym przepisie nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia SN: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14; z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 720/20; z 23 maja 2024 r., I CSK 364/24). Występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zapytaniu przedstawianego przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia SN: z 24 października 2012 r., I PK 129/12; z 8 maja 2015 r.,

III CZP 16/15). Zagadnienie to nie może być przy tym pozorne, czyli m.in. nie może stanowić próby obejścia dokonanych przez sądy ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Występowania istotnego zagadnienia prawnego skarżący upatruje w konieczności udzielenia odpowiedzi na pytania: „1. Czy w świetle zasady dyspozytywności, w sytuacji, w której nie doszło do procesowej zmiany powództwa (art. 193 k.p.c.) polegającej na jego ograniczeniu przez powoda, ani do cofnięcia powództwa w części (art. 203 k.p.c.) i zrzeczenia się roszczenia przez powoda, dopuszczalne jest przyjęcie przez sąd, w oparciu o całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz stanowisk procesowych stron, że wolą powoda było niedochodzenie części zgłoszonego roszczenia i na tej podstawie częściowe oddalenie powództwa, co prowadziłoby, bez wyraźnego oświadczenia procesowego, w sferze prawnej powoda do skutków analogicznych do zrzeczenia się roszczenia; 2) czy w przypadku orzekania w sprawie roszczenia banku o zwrot nienależnego świadczenia będącego konsekwencją upadku umowy kredytu indeksowanego lub denonimowanego zawartej z konsumentem w związku z abuzywnością jej postanowień, sąd może nie uwzględnić części żądania, odwołując się do tzw. teorii salda w kontekście synallagmatycznego roszczenia kredytobiorcy, pomimo że roszczenie kredytobiorcy nie jest przedmiotem pozwu wzajemnego ani zarzutu potrącenia (tzw. kredytobiorca takiego roszczenia procesowego nie dochodzi), jeśli takie rozstrzygnięcie jest korzystane dla konsumenta?”.

Skarżący nie sformułował żadnego zagadnienia prawnego w formule wyżej przedstawionej, jego wywód nie zawiera istotnej argumentacji prawnej. W istocie zagadnienia prawne wskazane przez skarżącego są pytaniami o trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy i polemiką z tym stanowiskiem, związaną z zastosowaniem konkretnych przepisów prawa (a nie problemem związanym z istotnością zagadnienia prawnego). Zostały one odniesione do stanu faktycznego i przebiegu postępowania w tej sprawie, a skarżący nie wykazał ich bardziej ogólnego znaczenia.

W świetle powyższego należy uznać, że nie stanowi zagadnienia prawnego stwierdzenie o potrzebie dokonania oceny prawnej w określonym zakresie w sytuacji, gdy skarżący nie przedstawił argumentów, które świadczyłyby o możliwych rozbieżnościach interpretacyjnych, innych niż ocena, którą przyjął Sąd drugiej instancji. To samo dotyczy sytuacji, gdy skarżący nie wykazał wskazanego powyżej elementu „istotności” ani „nowości”, ograniczając się do przedstawienia argumentacji stanowiącej w istocie polemikę ze stanowiskiem Sądu drugiej instancji. W niniejszej sprawie ograniczono się do zgłoszenia wątpliwości, które w istocie stanowią pozór występowania w sprawie zagadnienia prawnego.

Należy takie stwierdzić, że zagadnienia przedstawione przez skarżącego nie korespondują z motywami zaskarżonego rozstrzygnięcia, są one bowiem od niego całkowicie oderwane. Po pierwsze bowiem, wykładnia norm prawnych oraz analiza orzecznictwa Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej pozwoliła Sądowi Apelacyjnemu na powzięcie wniosku odnośnie do braku podstaw do przysługiwania skarżącemu kwot objętych roszczeniem głównym i roszczeniem ewentualnym nr 1. Po drugie, jeżeli chodzi o żądanie nr 2, sam skarżący w piśmie procesowym z 16 listopada 2020 r. wskazał, że rozliczenie stron powinno nastąpić na podstawie teorii salda (k. 192). Kwestia ta została dostrzeżona także przez Sąd Apelacyjny, który w motywach zaskarżonego orzeczenia wyjaśnił, że powód żądanie nr 2 oparł o twierdzenie o nieważności umowy kredytu, wnosząc o zwrot środków udostępnionych przez bank na podstawie przepisów o nienależnym świadczeniu i bezpodstawnym wzbogaceniu, jednocześnie wskazując, iż ustalając wymienioną w piśmie kwotę, przyjął teorię salda, uwzględniając dotychczas dokonane przez pozwanych spłaty na poczet środków finansowych wypłaconych im na podstawie umowy kredytu.

Sąd drugiej instancji dokonał zatem rozliczenia zgodnie ze stanowiskiem powoda, która zasada się na dokonaniu kompensaty wzajemnych roszczeń stron umowy kredytu. Dokonał rozliczenia stron przez prosty rachunek matematyczny, sprowadzający się do ustalenia różnicy pomiędzy kwotą zaciągniętego kredytu a spłaconego zobowiązania. Zdaniem Sądu Apelacyjnego roszczenie powoda w zakresie roszczenia nr 2 ogranicza się zatem do kwoty 46.761,22 zł. Nie ma zatem podstaw do imputacji w zagadnieniach wskazanych przez skarżącego

twierdzeń, że zdaniem Sądu *meriti* wolą powoda było niedochodzenie części roszczenia. Wniosek taki nie wynika ze szczegółowej analizy uzasadnienia zaskarżonego wyroku, przy czym nie został wskazany wywód odnoszący się do kwestii nieprzysługiwania powodowi roszczenia tytułem korzystania przez pozwanych z udostępnionych im środków (kapitału). Niemniej jednak problematyka ta była poruszana przez Sąd pierwszej instancji, a na podstawie lektury uzasadnienia orzeczenia Sądu drugiej instancji można powziąć tezę, że Sąd ten te wnioski popiera. Nie został bowiem wykazany w sprawie ani fakt, ani też ewentualna wysokość bezpodstawnie uzyskanej przez pozwanych korzyści w postaci możliwości korzystania z kapitału otrzymanego od powoda na podstawie przedmiotowej umowy kredytu. Niezależnie od tego – w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej – bank nie ma możliwości dochodzenia takiego roszczenia (zob. wyrok z 15 czerwca 2023 r., C-520/21).

Wydane zatem przez Sąd Apelacyjny rozstrzygnięcie nie zawiera błędów czy niedopatrzeń uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, które miałyby wpływ na treść rozstrzygnięcia.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1964 ze zm.).

[P.L.]

r.g.

